

SCENARIUSZ ZAJĘĆ OUTDOOROWYCH

1. INFORMACJE WSTĘPNE

- Tytuł innowacji: Zielone skrzydła dzieciństwa
- Temat zajęć: Z Vivaldim przez zimowy las
- Poziom edukacyjny: klasy 1-3
- Czas trwania zajęć: 2 godziny lekcyjne

2. CELE OGÓLNE (rozwijanie określonych kompetencji)

- rozwijanie wrażliwości muzycznej oraz umiejętności odbioru muzyki klasycznej
- rozwijanie kompetencji sensorycznych: słuchowych, wzrokowych, dotykowych
- rozwijanie spostrzegawczości oraz uważności na zjawiska przyrodnicze zimą
- wzmacnianie kreatywności i ekspresji twórczej
- kształtowanie umiejętności współpracy w grupie oraz komunikacji
- rozwijanie ciekawości świata, umiejętności obserwacji i formułowania wniosków
- wzmacnianie sprawności motorycznej i koordynacji ruchowej

3. CELE SZCZEGÓŁOWE (operacyjne):

Uczeń/uczennica:

- wie, kim był Antonio Vivaldi i jaką muzykę tworzył
- zna charakterystyczne zjawiska zimowe (szadź, sople, włosy lodowe itp.)
- wie, że grzyby mogą występować również zimą
- umie wsłuchać się w utwór muzyczny i określić jego nastrój, tempo, dynamikę
- umie wystukiwać rytm oraz tworzyć proste akompaniamenty patykami
- umie wykonać frottage kory drzewa
- rozumie, że muzyka może ilustrować zjawiska, emocje i ruch
- rozumie zależności między pogodą a wyglądem przyrody zimą
- stosuje różne formy ekspresji – ruchową, wokalną, instrumentalną
- stosuje zasady współpracy w grupie podczas wspólnych działań

4. METODY I FORMY PRACY

Metody: burza mózgów, pogadanka, pokaz I demonstracja, metoda aktywnego słuchania muzyki, metoda doświadczeń sensorycznych, zabawy badawcze

Formy: praca indywidualna, grupowa, zbiorowa

5. ŚRODKI DYDAKTYCZNE

- duży „Snow Jar” (słoik z brokatem, sztucznym śniegiem, nutkami)
- nagranie utworu „Zima” cz. II (Largo) A. Vivaldiego
- przenośny głośnik
- karteczki z ciekawostkami o kompozytorze
- patyki/„klawesy” do wystukiwania rytmu
- zestaw zdjęć zimowych zjawisk atmosferycznych
- obrazki grzybów zimowych do układania
- kartki i kredki do wykonania frottage’u
- ewentualne lupy do obserwacji przyrodniczych

6. TREŚĆ ZAJĘĆ (zakres realizowanego materiału)

- słuchanie i analiza muzyki klasycznej na przykładzie utworu „Zima” A. Vivaldiego
- ekspresja muzyczna: rytm, śpiew, echo, improwizacja
- reakcje ruchowe na muzykę – tempo, dynamika, nastrój
- obserwacja dźwięków natury i otoczenia
- poznawanie zimowych zjawisk przyrodniczych: szadź, sople, włosy lodowe, zamrożone kałuże
- rozpoznawanie tropów zwierząt na śniegu
- poznanie grzybów występujących zimą
- obserwacja drzew zimą, analiza faktury kory, widoczność gniazd
- wykonanie frottage’u i wykorzystanie go jako elementu pracy plastycznej
- praca z tekstem (ciekawostki), praca z obrazem (zdjęcia)

7. PRZEBIEG ZAJĘĆ

- Etap wstępny:

1. Lśniący słoik zimy (Snow Jar)

Nauczyciel prezentuje duży słoik z brokatem, sztucznym śniegiem i nutkami. Zwraca się do dzieci:

„Zobaczcie, jak w tym słoiku wiruje zimowa muzyka Vivaldiego”.

Gdy potrząsa słoikiem, dodaje:

„Kiedy nim poruszę, zima tańczy w rytmie muzyki”.

Nauczyciel włącza utwór „Zima” cz. II (Largo) A. Vivaldiego i zachęca dzieci do uważnego słuchania.

Zadaje pytania:

- Co słyszycie?
- Jaka jest ta muzyka?
(pytania pomocnicze: Czy muzyka jest cicha czy głośna? Szybka czy wolna? Wesola czy smutna? Spokojna czy energiczna? Łagodna czy groźna? Czy przy tej muzyce chcielibyście skakać, maszerować czy kołysać się?)

Nauczyciel pyta także:

- Jak ten utwór na Was oddziałuje?
- Jak się czujecie podczas jego słuchania?

Następnie zaprasza:

„Wyruszmy na spacer po zimowym lesie. Wyostrzcie zmysły. Kiedy usłyszycie dźwięki Vivaldiego, zgromadźcie się wokół słoika — otrzymacie ciekawostkę o kompozytorze oraz zadanie do wykonania”.

Etap główny

1. Z piosenką w las

Dzieci spacerują po lesie/parku. Gdy nauczyciel włącza utwór, zbierają się, losują ciekawostkę i odczytują ją.

Pytanie:

„Co mogłaby opowiadać muzyka Vivaldiego?”

Śpiew do utworu:

*Wiatr cicho śpiewa o zimie,
Srebrny pył tańczy na drodze.
Zimno, lecz tak pięknie...
Czarownie jak w baśni.*

Wiatr niesie śpiew, wiatr niesie śpiew... (nucenie)

Następnie dzieci wykonują kilka spokojnych wdechów i wydechów, po czym śpiewają fragment piosenki jako echo.

Nauczyciel pyta:

„Jakie dźwięki z lasu mogłyby dołączyć do orkiestry Vivaldiego?”

Dzieci nasłuchują i wymieniają np.: trzask gałęzi, szum wiatru, głosy ptaków.

Rozbiegają się, by znaleźć „klawesy” — patyki.

2. Zimowa orkiestra Vivaldiego

Na polanie lub ścieżce dzieci stają w kręgu.

Nauczyciel ponownie włącza „Zimę” i zaprasza:

„Zagrajmy razem z Vivaldim!”

Dzieci:

- wystukują rytm kijami,
- naśladową dźwięki zimy: szelest liści, wiatr, skrzypienie śniegu, kapanie sopli,
- poruszają się zgodnie z dynamiką utworu — szybciej, wolniej, delikatniej,

- śpiewają.

Pytanie do dzieci:

„Czy gra na instrumentach była dla was odprężająca czy pobudzająca?”

3. Zimowe zjawiska atmosferyczne

Dzieci tworzą kilkusobowe grupy. Otrzymują zdjęcia i dopasowują do nich podpisy:

- szadź,
- włosy lodowe,
- lód włóknisty,
- sople,
- zamrożnięte kałuże (różne wzory lodu),
- śnieg i ślady zwierząt — tropy saren, zajęcy, ptaków, lisów.

Następnie szukają tych zjawisk podczas dalszego spaceru.

4. Czy grzyby spotykamy tylko jesienią?

Dzieci składają obrazki z części i odczytują nazwy.

Zastanawiają się, czy któryś z tych zimowych okazów uda im się odnaleźć.

5. Zimowe drzewa – kora

Pytania do dzieci:

- Jak wyglądają drzewa zimą?
- Jakie wzbudzają w Was emocje i odczucia?

Nauczyciel zwraca uwagę, że zimą pień i gałęzie są bardziej widoczne, co pozwala zauważyć ptasie gniazda i przyjrzeć się korze.

Dzieci badają korę dłońmi i policzkami, opisują swoje odczucia.

Następnie wykonują frottage — przykładają kartkę do pnia i pocierają kredką.

Gotowy frottage może stać się ciekawym elementem pracy plastycznej.

Etap końcowy

Dzieci wspólnie śpiewają poznaną piosenkę.

Następnie:

- dzielą się wrażeniami – co najbardziej im się podobało podczas zimowego spaceru i muzykowania;
- określają swoje emocje po zajęciach (np. wybierając symbol: śnieżynka – radość, sople – spokój, wiatr – energia);
- prezentują swoje frottage'e i krótko opowiadają, jakie drzewo badały;
- mogą wskazać jeden dźwięk przyrody, który zapamiętały i który kojarzy im się z muzyką Vivaldiego;
- wspólnie tworzą krótkie zdanie podsumowujące, np.:
„Zima w muzyce jest...”, „Dziś dowiedziałam/em się, że...”, „Najciekawsze było dla mnie...”

8. EWALUACJA (sprawdzenie realizacji założonych celów)

Ewaluacja przeprowadzana jest w trakcie i po zajęciach poprzez:

- obserwację zachowań i aktywności dzieci – udział w zabawach muzycznych, reakcje na muzykę, współpraca w grupie;
- rozmowę podsumowującą – dzieci opisują, co usłyszały w muzyce, co zobaczyły w zimowym lesie, czego się nauczyły;
- mini-ankietę emocji (np. wybór symbolu lub kolorowej karteczki);
- analizę wykonanych prac (frottage, dopasowanie zdjęć i podpisów, ułożone obrazki grzybów);
- krótki pokaz umiejętności – wspólne wystukanie rytmu lub zaśpiewanie fragmentu piosenki;

9. BIBLIOGRAFIA

10. ZAŁĄCZNIKI

- karty pracy (karteczki z ciekawostkami o kompozytorze, zestaw zdjęć zimowych zjawisk atmosferycznych, obrazki grzybów zimowych do układania)
- treść opracowanej piosenki do utworu Vivaldiego.

11. UWAGI DO REALIZACJI ZAJĘĆ (merytoryczne i organizacyjne)

Nauczycielu, każda pora roku to nowe możliwości. Zimą skupimy się na rześkim powietrzu, docenimy piękno malowniczego krajobrazu pokrytego śniegiem, oraz poznamy pojęcia z nimi związane, poszukamy tropów zwierząt, poznamy różne faktury kory, najlepiej widocznej w tę porę roku.

* Zimowy słoik można z powodzeniem przygotować podczas lekcji plastyki w klasie.

